

ÉÉN
STERK
SOCIAAL
DUURZAAM
LIMBURG

Ludwig Vandenhove

Ludwig Vandenhove zet volgend jaar opnieuw in op **één van de sterkste troeven** van onze provincie: **ons milieu en onze natuur**. De acties om Limburg klimaat-neutraal te krijgen tegen 2050 worden samen met de gemeenten en Limburgers voortgezet. Ook op het vlak van **veiligheid** en **inbraakpreventie** zal het vernieuwend provinciaal beleid verder worden uitgebouwd. De provincie Limburg kan haar troeven slechts vrijwaren als Vlaanderen ze mee financieel blijft ondersteunen. Zeker de Bosgroepen, de Regionale Landschappen en het dierenwelzijnsbeleid zijn afhankelijk van de Vlaamse dotaties.

LUDWIG VANDENHOVE

Klimaat, milieu en biodiversiteit	33
1.1 Samenwerken om efficiënt de Vlaamse doelstellingen te bereiken	33
1.2 Bosgroep Limburg en Regionale Landschappen verbreden het draagvlak	33
1.3 Opleidingen en ondersteuning voor gemeenten	34
1.4 Parkrangers aan de slag	34
1.5 Duurzaam bouwen en renoveren	35
1.6 Steun aan projecten rond circulaire economie	35
1.7 Uitmuntend Limburg: een "ander" betaalmiddel	37
1.8 De Limburgse natuurkwaliteit geeft de toon aan	37
1.9 De burger helpt mee	37
1.10 Samenwerken aan een milieu-, klimaat- en biodiversiteitsbeleid	37
1.11 Dierenwelzijn	38
1.12 Meer educatie en opleiding, zeker voor kinderen	38
1.13 Opleidingen voor medewerkers en vrijwilligers van dierenasielen	38
1.14 Infrastructuurhulp voor de asielen	38
Het Provinciaal Natuurcentrum (PNC)	39
2.1 IIRONA brengt de Limburgse natuur verder in kaart	39
2.2 De eikenprocessierups samen bestrijden	39
2.3 De Wijers	41
2.4 Verder aan de slag met Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (EDO)	41
2.5 Milieuzorg Op School (MOS): duurzame scholen, straffe scholen	41
2.6 De inrichting van de site Craenevenne	42
2.7 Een nieuw bezoekerscentrum voor Nieuwenhoven	42
2.8 Klimaatgidsen op pad	42
2.9 Campagnes rond bijen, bomen en poelen	42
2.10 Het Limburgs Veldstudiecentrum (LIVEC) neemt de vlucht vooruit	42
Water	44
3.1 Overstromingen voorkomen blijft een topprioriteit	44
3.2 Efficiënter werken	44
3.3 Een globaal plan, gecoördineerd door de provincie	44
3.4 Extra bescherming tegen water en modder	44
3.5 Water de nodige ruimte geven	46
3.6 Meer kansen voor de natuur	46
Het Provinciedomein Nieuwenhoven	47
Veiligheid	48
5.1 Diefstal in woningen: "1 dag niet"	48
5.2 Burenbemiddeling stimuleren	48
5.3 WhatsApp-groepen voor buurtpreventie	48
5.4 Dag van de Preventie	49
5.5 Senioren en veiligheid	49
PLOT	50
6.1 Frisse wind door het opleidingsaanbod	50
6.2 Klaar voor nieuwe uitdagingen	50
6.3 Veiligheidseducatie	50
6.4 Meer samenwerken	51
6.5 Extra oefenlocatie	51
Personeelsbeleid	54
7.1 Kritisch aanwervingsbeleid en strikte personeelsbudgettering	54
7.2 Stijging in deeltijds werk	54
7.3 Het Elias-project	55
7.4 Wijziging van het provinciedecreet	55
De (niet-)confessionele geloofsgemeenschappen	56
8.1 Begrensde financiële bijdrage voor de erediensten	56
8.2 Aanvraag voor erkenning Executief van de Moslims van België	56
8.3 Trend naar beperktere financiering	57

BELEIDSDOMEIN

Klimaat, milieu en biodiversiteit

Verschillende internationale rapporten hebben de voorbije maanden aangetoond dat een efficiënt klimaatbeleid dringend is. Stormen, wateroverlast, hitte, onvoorspelbaar weer, ziekten als gevolg van de opwarming van de aarde ... We vinden minder en minder wetenschappers die niet overtuigd zijn van de klimaatverandering. In Limburg werken we dan ook actief mee aan een doordacht klimaatbeleid.

1.1 SAMENWERKEN OM EFFICIËNT DE VLAAMSE DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN

Vanuit de provincie Limburg hebben we in Vlaanderen het lokale klimaatbeleid op de kaart gezet. De andere provincies zijn ons ondertussen gevolgd. De Limburgse gemeenten hebben samen met de provincie hun steentje bijgedragen aan een Europees klimaat- en biodiversiteitsbeleid. Onze boodschap? Als provincie leggen we telkens opnieuw de puzzel, samen met alle actoren. Want zo bereiken we veel meer dan wanneer we simpelweg een som van alle losse initiatieven maken.

Limburg realiseert dankzij die aanpak veel sneller en efficiënter de Vlaamse doelstellingen. Via onze gebiedsgerichte aanpak spelen we onze rol als provincie altijd samen met en voor de gemeenten. We zullen Vlaanderen via het Interprovinciaal Kenniscentrum (het IPKC heeft de ambitie om een stevig netwerk te vormen tussen de 5 Vlaamse provincies met de meer dan 250 medewerkers/deskundigen die werken rond milieu, natuur, klimaat en aanverwante thema's) een portfolio aanreiken van wat we in onze provincie al gerealiseerd hebben op het vlak van klimaatbeleid.

Ook het Limburgse klimaatparlement, dat in 2016 succesvol voor het eerst heeft plaatsgevonden, zal in 2017 opnieuw georganiseerd worden rond het thema "klimaatadaptatie".

1.2 BOSGROEP LIMBURG EN REGIONALE LANDSCHAPPEN VERBREDEN HET DRAAGVLAK

De samenwerking met en steun aan de gemeentebesturen zetten we voort. Met uiteenlopende projecten dragen de Bosgroepen en Regionale Landschappen bij aan het provinciale biodiversiteits- en landschapsbeleid. Elke Limburgse gemeente is lid van een Bosgroep en van een Regionaal Landschap. Samen hebben de gemeenten in het verleden al verschillende mooie projecten verwezenlijkt, waar we vandaag nog altijd van kunnen genieten. Via de vernieuwde website "Wandelen in Limburg" komen deze projecten in hun geheel prachtig in beeld.

In 2017 ronden we de fusie van de Limburgse Bosgroepen af: we houden formeel de Bosgroep Limburg boven de doopvont. De samenwerking met de gemeenten bouwen we verder uit met de bedoeling om de werking van de Bosgroep Limburg zo dicht mogelijk bij de burgers te brengen.

De sterkte van onze Bosgroepen en Regionale Landschappen? Ze vertellen een verhaal van eigenheid, samenwerking, wederzijds respect en kwaliteit. Deze organisaties zijn een constante op het vlak van draagvlakverbreding.

De Bosgroepen en Regionale Landschappen werken aan de uitvoering van de Europese en Vlaamse natuurdoelen. Die kunnen we alleen behalen als we er ook privé-eigenaars bij betrekken. De provincie maakt hierover contractuele afspraken met Vlaanderen, met de Bosgroepen en Regionale Landschappen.

Wat betreft pesticidenvrij beheer zal in 2017 samengewerkt worden met de Vlaamse Milieu-maatschappij (VMM), de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), de Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren (Velt) en de provinciale dienst Water en Domeinen.

Samen met het Regionaal Landschap Lage Kempen (RLLK) en de gemeente Houthalen-Helchteren maken we werk van een biomassaplein, een centrale plaats in Limburg om geogoste biomassa te verzamelen, te drogen en te herverdelen. We zetten hiervoor Limburg Sterk Merk (LSM)-middelen in.

1.3 OPLEIDINGEN EN ONDERSTEUNING VOOR GEMEENTEN

De samenwerking met het Centrum Duurzaam Groen (Cedugro) zetten we voort. Dat centrum zorgt zowel voor opleidingen als voor steun aan gemeenten op het vlak van pesticiden, exotenbestrijding en bestrijding van tal van “ongewenste beestjes”.

Uiteraard zorgen we ook voor rechtstreekse steun aan de gemeentebesturen. Dat doen we onder meer via overlegondes, individuele begeleiding en opleidingen. Inhoudelijk leggen we de komende jaren de klemtoon wellicht op de omgevingsvergunning en klimaatadaptatie. Want die onderwerpen vereisen een verregaande vorm van administratieve afstemming, coördinatie en samenwerking.

1.4 PARKRANGERS AAN DE SLAG

Ook op financieel-economisch vlak zetten we het beleid van de afgelopen jaren voort. Zoals eerder vastgelegd zetten we de “Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK)”-middelen in om parkrangers in de natuur te laten werken. In samenwerking met vooral de Re-

gionale Landschappen verschaffen we zo zinvol en duurzaam werk aan een vijftigtal arbeiders. Zij vormen een permanente zorg- en onderhoudsdienst voor de Limburgse waardevolle natuurgebieden.

Daar vanaf 2019 de ondersteuning met SALK-middelen vanuit Vlaanderen ophoudt, moeten we nadenken hoe we dit project kunnen handhaven. Ook in het kader van toerisme is het belangrijk dat ons groen goed onderhouden blijft.

1.5 DUURZAAM BOUWEN EN RENOVEREN

De tweede SALK-actie speelt zich af in de wereld van duurzaam bouwen. In samenwerking met Duurzaam Bouwen (Dubolimburg), Steunpunt Buurtopbouwwerk (Stebo) en Duurzaam Wonen Limburg (Duwolim) bieden we aan Limburgers die duurzaam willen renoveren een aantrekkelijk, maar vooral ook effectief leningsstelsel aan: DuwolimPlus. Een sterke formule voor de Limburgers en zeker ook interessant voor onze bouwsector. We zijn er bovendien samen in geslaagd om behoorlijk wat middelen uit de privésector aan te trekken en verschillende gemeentebesturen te laten participeren aan dit initiatief. Hiermee vormen we een inspiratiebron voor de Vlaamse overheid.

Bovendien zullen we een formule zoeken om dit aanbod uit te breiden naar scholen en jeugdlokalen.

Dubolimburg, ons steunpunt voor duurzaam bouwen, runt niet alleen onze renovatielening, maar zorgt ook voor de bekende “Huisdokter”-actie waarbij elke particulier gratis onafhankelijk renovatieadvies kan vragen. Voor collectieve renovatieprojecten werken we ook samen met Stebo.

We ronden in 2017 het Energy Service Company (ESCO) Limburg2020-project af. Dat project renoveert het gemeentelijke patrimonium op een energiezuinigere manier. We voeren het samen met Infrac en Dubolimburg uit. We verwachten dat we eind 2017 bijna één miljoen euro geïnvesteerd zullen hebben.

1.6 STEUN AAN PROJECTEN ROND CIRCULAIRE ECONOMIE

Via het reglement van de Kleine Duurzame Projecten kunnen sinds een jaar ook heel wat kleinschalige acties rond circulaire economie op onze aandacht rekenen. We steunen groepen die samenwerken om producten uit onze wegwerpmaatschappij te herstellen. Hiermee reageren we op een groeiend subtiel protest van onze maatschappij. Ook blijven we financiële steun aan de kringloopcentra en repair cafés geven.

In 2017 zullen we trachten een beurs te organiseren waar al deze initiatieven de kans krijgen om zich voor te stellen.

1.7 UITMUNTEND LIMBURG: EEN “ANDER” BETAALMIDDEL

Limburg.net is de drijvende kracht achter het project Uitmuntend Limburg. De afhankelijkheid van één betaalmiddel maakt onze economie kwetsbaar. De afgelopen jaren hebben we diverse systemen opgezet en aan de praktijk getoetst. “Uitmuntend Limburg” is een concreet project dat bijdraagt tot deze zoektocht. Zo kunnen we op een andere manier diensten en goederen uitwisselen tussen Limburgers. In 2017 zal hier een colloquium over georganiseerd worden.

1.8 DE LIMBURGSE NATUURKWALITEIT GEEFT DE TOON AAN

Nog altijd is Limburg toonaangevend als het gaat over natuurkwaliteit in Vlaanderen. De belangrijke rol van de provincie Limburg willen we meer zichtbaar maken in alles wat we doen. Om natuur en biodiversiteit beter in beeld te brengen, werken we opnieuw met stevige campagnes. De bijencampagne loopt verder. Een bomencampagne en poelencampagne gaan van start. Uiteraard betrekken we hierbij de Regionale Landschappen en de Bosgroepen. De ideeën die leven bij de provincie en de gemeenten zullen we trachten te bundelen in een leidraad die alle politieke partijen kunnen opnemen in hun verkiezingsprogramma.

1.9 DE BURGER HELPT MEE

Meer en meer worden burgers procesmatig en georganiseerd betrokken bij onze natuurdoelstellingen. Onder meer via de Bosgroepen en de Limburgse Koepel voor Natuurstudie (LIKONA), maar ook via het Limburgs Veldstudiecentrum (LIVEC). Een voorbeeld? We gaan samen met alle Limburgers een gebiedsdekkende poelenkaart maken.

1.10 SAMENWERKEN AAN EEN MILIEU-, KLIMAAT- EN BIODIVERSITEITSBELEID

Natuurlijk voeren we het milieu-, klimaat- en biodiversiteitsbeleid van de provincie niet alleen. Naast de organisaties die we al uitdrukkelijk vermeld hebben, zetten we de samenwerking voort met onder meer de milieu- en natuurverenigingen, de Milieu- en Natuurraad (Minaraad), de terreinbeherende natuurverenigingen voor beheer en inrichting van natuurterreinen, de Natuur- en Milieueducatie (NME)-centra, de ondernemers (via een project met Voka Limburg), de verenigingen (via biodiversiteitssubsidies) en de scholen (via vier medewerkers voor het Milieuzorg op School (MOS)-project, klimaatsubsidies én steun aan het Limburgs Natuur- en Milieueducatief Netwerk (LIMNET)).

1.11 DIERENWELZIJN

Dierenwelzijn beroert de harten van de Limburgers. We zetten ons dan ook al jaren in om initiatieven uit te werken die de relatie tussen mens en dier stimuleren en dat zullen we met veel enthousiasme blijven doen. Ook in 2017 blijven we prioriteit geven aan de verderzetting van onze succesvolle zwerfkattenaanpak.

1.12 MEER EDUCATIE EN OPLEIDING, ZEKER VOOR KINDEREN

De Provinciale Adviesraad Dierenwelzijn (PAD) heeft een aantal werkgroepen rond de constructieve samenwerking, kwaliteitsvolle werking en positieve profilering van de dierenwelzijnssector en de dierenasielen. In 2017 werken zij onder meer rond educatie op scholen en opleiding van asielvrijwilligers.

Door kinderen juist te leren omgaan met honden kunnen we ontzettend veel problemen vermijden. Tijdens het schooljaar 2016-2017 bezoekt de vzw Xanuul daarom een honderdtal klasjes. Het schoolproject “Goede Hondenbaasjes” wil kinderen respect en begrip bijbrengen voor de basisnoden van een dier. Want die waarden liggen aan de basis van een goede verstandhouding.

1.13 OPLEIDINGEN VOOR MEDEWERKERS EN VRIJWILLIGERS VAN DIERENASIELEN

De Limburgse dierenasielen zijn uitgegroeid tot professionele centra. Zij doen een beroep op zowel een eigen kern van medewerkers als op veel vrijwilligers. De provincie Limburg biedt in 2017 een uitgebreid handboek rond het Provinciale Opvangplan aan. Hierin staan best practices en richtlijnen voor de medewerkers van de Limburgse dierenasielen.

1.14 INFRASTRUCTUURHULP VOOR DE ASIELEN

Binnen het Provinciale Opvangplan blijven we de opvang van rondzwervende gezelschapsdieren coördineren en ondersteunen op het vlak van de infrastructuur van de dierenasielen.

We hebben een interlokale vereniging opgericht die een kandidaat zal aanduiden om het dierenasiel regio Oost-Limburg te leiden.

BELEIDSDOMEIN

Het Provinciaal Natuurcentrum (PNC)**2.1 LIKONA BRENGT DE LIMBURGSE NATUUR VERDER IN KAART**

De Limburgse Koepel voor Natuurstudie (LIKONA) werkt voort aan de studie en bescherming van de Limburgse biodiversiteit. Een belangrijk aandachtspunt voor 2017 is de verdere uitbouw van de werkgroep Methodes en Onderzoek voor de Versterking van Ecologische kennis van Soorten (MOVES). Die is gespecialiseerd in de opvolging van dieren via zenders. Hieruit halen we informatie waarmee we dieren beter kunnen beschermen.

Ook binnen andere werkgroepen – zoals die rond vogels, planten, paddenstoelen, ongewervelde dieren en vissen – lopen belangrijke inventarisatieprojecten. Op termijn zullen zij de trends binnen de Limburgse natuur aantonen, onder meer op het vlak van klimaatverandering en knelpunten.

Voor de analyse van alle gegevens kan LIKONA een beroep doen op de vakgroep Biostatistiek van de Universiteit Hasselt. De koepel werkt daarnaast ook samen met Natuurpunt in het kader van de Meetnetten. Dat is een opdracht van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) waarbij een aantal soorten gedurende verschillende jaren op een wetenschappelijke manier gevolgd worden.

LIKONA-inventarisatiegegevens zullen een bijdrage leveren aan het symposium “Europese natuur in Limburg” in februari 2017. Het doel van dit symposium is “meer natuur in Limburg”. Hier worden de Limburgse natuuractoren bij elkaar gebracht om de handen in elkaar te slaan en hun expertise aan te wenden om de toekomst van de natuur in Limburg te verzekeren. We moeten komen tot een allesomvattend plan van aanpak voor Limburg waar zowel de overheid, experts, vrijwilligers en burgers een rol in spelen.

De koepel streeft ernaar om zich tot het grote publiek te richten. Dat doet ze onder meer met een nieuwe geologische fietsroute door de Limburgse fruitstreek en via MOVES.

2.2 DE EIKENPROCESSIERUPS SAMEN BESTRIJDEN

Samen met partners van de provincie Antwerpen en Nederland bereiden we in 2017 een gezamenlijk Interreg-dossier voor over de bestrijding van de eikenprocessierups. In Limburg willen we onderzoeken hoe we het aantal rupsen kunnen verminderen in de aangetaste gebieden. Hierbij streven we naar een partnership met de Limburgse Universiteit en de Hogeschool PXL.

Bijenhotels
Project van het Green High Waddenseer Team

Bezoekende bijenhotels in het gebied 'Veld en Waddenzee' worden
aan de slag gemaakt om de lokale bijenstand te verbeteren.
Bijenhoteleigenaren worden hiervoor gecompenseerd.
Bijenhoteleigenaren worden hiervoor gecompenseerd.

[www.bijenhotels.nl](#)

2.3 DE WIJERS

In 2016 stelden we het uitvoeringsprogramma voor De Wijers voor. De provincie en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) ondertekenden een nieuwe samenwerkingsovereenkomst en een nieuwe coördinator voor De Wijers ging van start. In 2017 zal dat project op snelheid komen, onder de coördinatie van de provincie. Verschillende projecten op het terrein zijn al gestart of zijn in voorbereiding. We werken samen met zeventien partners om in 2017 een aantal projecten concreet te realiseren.

2.4 VERDER AAN DE SLAG MET EDUCATIE VOOR DUURZAME ONTWIKKELING (EDO)

Met educatie voor duurzame ontwikkeling kunnen we niet vroeg genoeg beginnen. Daarom ligt de focus in 2017 op “natuurbeleving voor kleuters”. Via het nieuwe educatieve project “Op stap met Bever Bas” bieden we in het Maascentrum De Wissen kleuteronderwijzers heel wat handvatten aan om met jonge kinderen aan de slag te gaan in de natuur. Aanvullend organiseert het LIMNET een reeks nascholingen voor kleuteronderwijzers, gelinkt aan het recent verschenen handboek “Op stap met de bosjuf”. Die nascholingen bieden de deelnemers concrete tips om tijdens boswandelingen de interesse van kleuters voor de natuur te prikkelen.

Voor het secundair onderwijs ontwikkelt het Provinciaal Natuurcentrum een vernieuwende werkvorm rond een duurzamere samenleving. Hierbij gaat alle aandacht naar dromen en innoveren op het vlak van onder meer de mobiliteit, de woning, de kleding en het voedsel van de toekomst. Voor die doelgroep actualiseren we ook de inhoud van de succesvolle uitleenbare tentoonstelling “Klimaatcasino”.

LIMNET blies twintig kaarsjes uit in 2016. De leden formuleerden aanbevelingen voor de komende tien jaar, die vanaf 2017 in de praktijk worden gebracht. In 2017 is het opnieuw de beurt aan de collega’s van Nederlands-Limburg om gastheer te zijn voor de gemeenschappelijke georganiseerde InterLimburgse NME-dag.

2.5 MILIEUZORG OP SCHOOL (MOS): DUURZAME SCHOLEN, STRAFFE SCHOLEN

Scholen blijven bij de MOS-medewerkers terecht kunnen voor advies en coaching. De succesvolle methodiek “MOS-café” loopt door en dit op twee plaatsen in Limburg. Voor MOS-scholen blijven de provinciale klimaatsubsidies het middel bij uitstek om in en rond de school eigen klimaatactiviteiten uit te werken.

2.6 DE INRICHTING VAN DE SITE CRAENEVENNE

Na de aanleg van de vijver en zandwal wordt de site in 2017 verder educatief ingericht. De poel die in 2016 aangelegd is, gaat deel uitmaken van een nieuw educatief poelenproject en van de werking van LIVEC.

2.7 EEN NIEUW BEZOEKERSCENTRUM VOOR NIEUWENHOVEN

In 2016 werden de eerste plannen voor een nieuw bezoekerscentrum voor het Provinciedomein Nieuwenhoven getekend. In 2017 zetten we de voorbereidingen voor dit bouwproject voort.

2.8 KLIMAATGIDSEN OP PAD

Met meer dan honderd gegidste klimaatwandelingen voor Limburgse verenigingen kunnen we spreken van een groot succes. De formule krijgt dan ook een vervolg. De Limburgse gemeenten en verenigingen kunnen ook in 2017 bij het PNC aankloppen voor een gratis klimaatgids. Die gids begeleidt ter plaatse een wandeling of fietstocht en laat de deelnemers eenvoudig kennismaken met de ingewikkelde klimaatproblematiek.

2.9 CAMPAGNES ROND BIJEN, BOMEN EN POELN

In 2017 zullen drie campagnes lopen: bijen, bomen en poelen.

- Ook in 2017 kunnen de gemeenten nog bijenprojecten indienen in het kader van de subsidiëring van biodiversiteitsprojecten. Uit een onderzoek in een aantal gemeenten moeten aanbevelingen vloeien voor een geïntegreerd bermbeheer.
- In het najaar van 2016 ging de bomencampagne “Limburg boomt” van start. Die liet de Limburger naar bomen kijken. In 2017 komen er nog enkele bomenacties.
- Tot slot zal er veel aandacht gaan naar de poelen. Voor dat initiatief werken we samen met de Regionale Landschappen. We brengen de poelen in kaart én bekijken welke mascottesoorten en locaties belangrijk zijn. De acties van de campagne richten zich onder meer op het onderwijs, particulieren, gemeenten en bedrijven.

2.10 HET LIMBURGS VELDSTUDIECENTRUM (LIVEC) NEEMT DE VLUCHT VOORUIT

Het Limburgs Veldstudiecentrum staat nu volledig op de rails. De stuurgroep en de klankbordgroep geven het LIVEC verder richting en bouwen het uit tot een platform voor natuur-, milieu- en klimaatonderzoek en onderzoekseducatie. Hier kunnen burgers van elke leeftijd, elke achtergrond en elk kennisniveau samenwerken met experts. LIVEC brengt burgers, weten-

schappers en beleidsmakers dicht bij elkaar rond maatschappelijk belangrijke thema's. Het streefdoel? Aantonen dat echte wetenschap verbazing wekt en de kijk van mensen op de wereld kan veranderen. In 2017 geven we dan ook het startschot voor enkele concrete projecten rond poelen, citizen science en onderzoekseducatie.

BELEIDSDOMEIN

Water

3.1 OVERSTROMINGEN VOORKOMEN BLIJFT EEN TOPPRIORITEIT

Limburg kreeg in de zomer van 2016 te maken met korte hevige onweersbuien en ongeziene wateroverlast. Door de klimaatverandering zal dit type problemen alleen maar frequenter voorvallen. Overstromingen voorkomen, blijft dan ook een topprioriteit in onze provincie. Als grootste waterloopbeheerder van Limburg hebben we een belangrijke taak te vervullen.

3.2 EFFICIËNTER WERKEN

Vóór de herklassering van de waterlopen telde onze provincie 56 waterloopbeheerders (nv De Scheepvaart, de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), de provincie, 43 gemeenten en 10 wateringen). Ze waren allemaal verantwoordelijk voor een gedeelte van de waterproblematiek. Sinds de herklassering van 1 januari 2016 blijven er in Limburg nog 19 waterloopbeheerders over. Een verbetering waardoor we efficiënter kunnen werken. Maar het blijft nog altijd een grote groep die instaat voor het waterbeheer in Limburg.

3.3 EEN GLOBAAL PLAN, GECOÖRDINEERD DOOR DE PROVINCIE

Het afwateringssysteem is een complex mechanisme waarbij waterlopen, riolen en wachtbekkens samenwerken. Daarom moeten we met alle betrokken partners de waterproblemen in elke gemeente goed inventariseren en evalueren, om zo de nodige oplossingen uit te werken. Hiervoor hebben we een globaal plan nodig. Als grootste waterloopbeheerder speelt de provincie een belangrijke coördinerende rol.

3.4 EXTRA BESCHERMING TEGEN WATER EN MODDER

De provincie legt grote overstromingsgebieden op de waterlopen aan en zorgt zo voor extra bescherming tegen overstromingen. Maar ook modder geeft overlast. Daarom zetten we via het Steunpunt Land en Water in op de aanleg van erosiebekkens in Zuid-Limburg. Dat doen we in samenwerking met de watering van Sint-Truiden, de gemeenten en de betrokken landbouwers.

3.5 WATER DE NODIGE RUIMTE GEVEN

Vroeger werden waterlopen – tegen beter weten in – massaal rechtgetrokken. Nu geven we het water opnieuw de ruimte die het nodig heeft. Onder meer door waterlopen weer te laten kronkelen en ingebuisde waterlopen opnieuw open te leggen. Daarnaast moeten we voorkomen dat nieuwe bouwprojecten in overstromingsgevoelige gebieden ruimte voor water innemen. Voor de watertoets bij bouwvergunningen geeft de provincie jaarlijks meer dan duizend deskundige wateradviezen aan de gemeenten en aan Ruimte Vlaanderen.

3.6 MEER KANSEN VOOR DE NATUUR

De provincie blijft ook inzetten op het natuurlijk herinrichten van waterlopen en het oplossen van vismigratieknelpunten zodat de natuur meer kansen en een duwtje in de rug krijgt.

BELEIDSDOMEIN

Het Provinciedomein Nieuwenhoven

Het Provinciedomein Nieuwenhoven is nog altijd het grootste Haspengouwse boscomplex dat voor bezoekers volledig gratis toegankelijk is. Heel wat scholen gebruiken dan ook de faciliteiten van het domein.

Het blijft een uitdaging om dit domein met zijn vernieuwde speeltuin en bos te onderhouden, zonder daarbij de biodiversiteit, de talrijke recreatieve functies en de milieu-educatieve werking uit het oog te verliezen. We zullen kleinere werken en initiatieven blijven nemen, altijd met respect voor de natuur en de recreatieve functie.

In 2017 starten we met de bouwplannen en vergunningsaanvragen voor de bouw van een nieuw duurzaam bezoekerscentrum met een werkhuis, vlak bij de parking. Ook de directe omgeving van die nieuwbouw krijgt een nieuwe inrichting. Met het oog op het bosbeheerplan en overeenkomstig het Forest Stewardship Council (FSC)-keurmerk voeren we in het bos de nodige beheerwerken uit. Op het programma staan ook de werken aan de historische graslanden in het kader van de instandhoudingsdoelstellingen.

BELEIDSDOMEIN

Veiligheid

5.1 DIEFSTAL IN WONINGEN: “1 DAG NIET”

Het provinciale preventieplan en de actiedag “1 dag niet” hebben het Limburgse preventiebeleid een nieuw elan gegeven. We kunnen mooie resultaten voorleggen en zetten die initiatieven dus voort. “1 dag niet” werd trouwens vanuit Limburg een nationale actiedag.

Deze actiedag is ontstaan dankzij de goede samenwerking tussen de diensten van de gouverneur, de Dienst Politie, (Verkeers-)Veiligheid en Openbare Orde en Provincie Limburg Opleiding en Training (PLOT). Op deze samenwerking blijven we maximaal inzetten.

5.2 BURENBEMIDDELING STIMULEREN

Onze provincie gelooft sterk in burenbemiddeling als onderdeel van de globale veiligheidsketen. Hiermee bieden we namelijk niet alleen een duurzame oplossing wanneer de communicatie tussen burens spaak loopt, we nemen ook de lokale politie en zeker de wijkinspecteurs werk uit handen. Zo kunnen zij zich met zwaardere veiligheidsfenomenen bezighouden.

We blijven hierin een coördinerende en stimulerende rol opnemen voor de gemeenten en politiezones. Het provinciebestuur biedt vrijwilligers en lokale coördinatoren een gratis opleiding aan en geeft zo de nodige ondersteuning. De opleiding in het najaar van 2016 was volzet. Begin 2017 gaan dus vijftien enthousiaste vrijwilligers aan de slag in verschillende Limburgse gemeenten.

5.3 WHATSAPP-GROEPEN VOOR BUURTPREVENTIE

Enkele enthousiaste burgers hebben WhatsApp-groepen in hun gemeente geïntroduceerd om bewoners online te laten communiceren over verdachte gebeurtenissen in hun buurt. We tillen die innovatieve vorm van buurtpreventie in 2017 naar een provinciaal niveau. Via een website, een introductiefilmpje en ondersteunende materialen kunnen ook andere gemeenten met dit project starten.

5.4 DAG VAN DE PREVENTIE

Het is onze ambitie om vanaf 2017 een jaarlijkse Dag van de Preventie te organiseren. Daarop nodigen we burenbemiddelaars, gemeenschapswachten en medewerkers van buurtpreventieprojecten – zoals buurtinformatienetwerken (BIN's) en WhatsApp-groepen – uit. We bieden hun op die dag interessante presentaties en workshops aan waarin de nadruk ligt op ervaringsuitwisseling en bijscholing.

5.5 SENIOREN EN VEILIGHEID

Eind 2016 lanceren we een nieuwe brochure over veiligheid voor Limburgse senioren. Daarin staan praktische veiligheids- en preventietips. We hebben ook een website ontwikkeld waarop actuele preventie-informatie terug te vinden is. Senioren kunnen hun kennis inoefenen met een onlineveiligheidsquiz. In 2017 promoten we de brochure via workshops voor de verschillende politiezones.

BELEIDSDOMEIN

PLOT

Onze samenleving heeft goed opgeleide politiemensen, brandweerlui en ambulanciers nodig. Geen enkel bestuursniveau stelt het veiligheidsonderwijs dan ook in vraag. In 2017 zal het PLOT in nauw overleg met het werkveld hieraan voortbouwen.

6.1 FRISSE WIND DOOR HET OPLEIDINGSAANBOD

We zetten de uitrol van het hervormde brandweeronderwijs voort, met veel aandacht voor de basisopleiding en de voortgezette vorming. De Politie school verfijnt haar regionale opleidingsaanbod voor de politiezones en consolideert het “werkplaatsleren” in de basisopleiding. De School Geneeskundige Hulp verbetert haar opleidingen op basis van een zelfevaluatie. Waar mogelijk biedt het PLOT ondersteunende dienstverlening aan politie- en hulpverleningszones.

6.2 KLAAR VOOR NIEUWE UITDAGINGEN

Het PLOT wil zich voorbereiden op nieuwe uitdagingen. Daarom versterkt het de werking van de pedagogische cel. Verder centraliseren we de administratieve functies. Daarvoor gebruiken we nieuwe software die kritieke bedrijfsprocessen helpt beheersen. De cel “Innovatie en ontwikkeling” blijft focussen op vernieuwing.

Ook bepaalde opportuniteiten, qua innovatie en technologie, moeten benut worden. Zo zouden we in Limburg rond drones beter moeten samenwerken, zeker op gebied van privacy en veiligheid. Daarom dat het PLOT een drone aangekocht heeft om mee op te nemen in hun veiligheidsonderwijs en als technisch hulpmiddel voor de Limburgse veiligheidsdiensten bij grote manifestaties of bij calamiteiten.

6.3 VEILIGHEIDSEUCATIE

Het uitgevoerde haalbaarheidsonderzoek over de oprichting van een veiligheidscampus wordt concreet door de start van verschillende projecten, zoals een veiligheidsbelevingscentrum voor kinderen. In hetzelfde kader start het PLOT in samenwerking met de dienst Mobiliteit en Routenetwerken van de provincie Limburg met verkeerseducatie in het lager onderwijs. In 2017 richten we publieke en publiek-privésamenwerkingsvormen op die moeten lonen op het vlak van veiligheidsonderwijs. Daarbij besteden we veel aandacht aan arbeidsveiligheid en arbeidshygiëne binnen de veiligheidsopleidingen.

Buiten de scope van de veiligheidsopleidingen breidt de Limburg School for Excellence (LSX), die zich richt op de versterking van competenties bij lokale besturen, haar activiteiten uit.

6.4 MEER SAMENWERKEN

We bouwen onze samenwerkingsverbanden verder uit en gaan op zoek naar nieuwe samenwerkingsmogelijkheden, onder meer met het hoger en universitair onderwijs. We versterken de samenwerking met de diensten van de gouverneur die actief zijn in hulpverlening, noodplanning en criminaliteitspreventie. Daarnaast intensifiëren we de samenwerking met andere provinciale veiligheidsscholen. Dat met het oog op een betere onderlinge taakverdeling en veiligheidsonderwijs dat rationeler georganiseerd is, zoals gevraagd door de minister van Binnenlandse Zaken.

6.5 EXTRA OEFENLOCATIE

Op de nieuwe site van het PLOT bouwen we een multifunctionele oefenhal, zodat de Politie-school en de School Geneeskundige Hulp over voldoende oefenlocaties beschikken.

Kortom: ook in 2017 werkt het PLOT ambitieus en dynamisch voort aan het Limburgse veiligheidsonderwijs en de dienstverlening voor de lokale besturen.

BELEIDSDOMEIN

Personeelsbeleid

Uit de beleidstoelichting van 2016 bleek dat de afslanking en het gewijzigde takenpakket van de provincies een grote impact zou hebben op het personeelsbeleid. We lichtten toe dat onze focus vooral zou liggen op informatieverstrekking en de begeleiding van personeelsleden die naar een ander bestuursniveau zouden worden overgeheveld.

Voor 2017 geldt dat nog altijd, want de Vlaamse Regering heeft de overheveling uitgesteld tot 1 januari 2018. Het voordeel? We hebben meer tijd om alle problemen die we vorig jaar bespraken in de beleidstoelichting, op een correcte manier op te lossen. We denken dan bijvoorbeeld aan de pensioenproblematiek van het statutair personeel. Aan de andere kant zijn we als bestuur een jaar langer in transitie. Ook 2017 wordt daardoor een overgangsjaar naar de provincie “nieuwe stijl”.

7.1 KRITISCH AANWERVINGSBELEID EN STRIKTE PERSONEELSBUDGETTERING

Net zoals vorige jaren hebben we bij het opmaken van het personeelsbudget voor 2017 onderzocht of personeelsleden die uit dienst of met pensioen gingen, vervangen moesten worden. Was vervanging noodzakelijk? Dan bekeken we in eerste instantie of interne personeelsmobiliteit een oplossing kon bieden. Pas daarna namen we een externe aanwerving in overweging.

De opeenvolgende jaren van strikte personeelsbudgettering werpen nu hun vruchten af. De lichte stijging van de geraamde personeelsuitgaven is louter een gevolg van de indexering die we veiligheidshalve voor 2017 voorzien hebben. We kunnen dus met een gerust hart stellen dat we onze personeelsleden werkzekerheid bieden, ook in de toekomst. Uiteraard op voorwaarde dat ze hun job goed blijven uitvoeren.

7.2 STIJGING IN DEELTIJDS WERK

Op 2 september 2016 is de regeling voor loopbaanonderbreking ingrijpend gewijzigd. Alleen thematische loopbaanonderbrekingen – zoals ouderschapsverlof en medische bijstand – blijven bestaan. De loopbaanonderbreking “zonder motief” is afgeschaft. Door die maatregel hebben nog heel wat personeelsleden beslist om vanaf augustus en september gebruik te maken van de oude regeling. Het gevolg is dat 32 procent van onze medewerkers op dit moment deeltijds werkt. We moeten nu voorkomen dat dat een nadelige impact heeft op de werking van de diensten en de dienstverlening aan de burger.

7.3 HET ELIAS-PROJECT

Het Elias-project staat voor digitaal, tijds- en plaatsafhankelijk werken. Dit project is opgezet als gevolg van de verdeling van het Provinciehuis tussen provincie, Vlaamse overheid en federale overheid, waardoor de beschikbare kantoorruimte voor het provinciepersoneel daalt. De Directie Human Resource Management (HRM) is bij dit project betrokken op het vlak van onder meer werkorganisatie, tijdregistratie, telewerken en organisatiecultuur.

7.4 WIJZIGING VAN HET PROVINCIEDECREET

Het decreet van 3 juni 2016 is een voorafname op het Decreet Lokaal Bestuur en biedt de lokale besturen meer autonomie op het vlak van personeelsaangelegenheden. Enkele voorbeelden zijn de keuzevrijheid tussen statutaire en contractuele tewerkstelling, de ruimere mogelijkheden rond terbeschikkingstelling van personeel en de deregulering van de personeelsevaluatie. Het resultaat zal een wijziging zijn van de rechtspositieregeling van het provinciepersoneel. In de loop van 2017 leggen we die wijziging aan de provincieraad voor.

BELEIDSDOMEIN

De (niet-)confessionele geloofsgemeenschappen

De provincie is decretaal verplicht om financieel bij te dragen aan de werking van de dertien erkende islamitische gemeenschappen, de vijf orthodoxe kerkfabrieken en de kathedrale kerkfabriek. Voor de vrijzinnigen gelden identieke financiële verplichtingen, maar die wetgeving is federaal geregeld. Dat verandert niet in de nabije toekomst.

Door het subsidiëren van geloofsovertuigingen kan de overheid zorgen voor een echt diversiteits- en intercultureel en interreligieus beleid. De politiek, de overheid moet het pluralisme op alle domeinen stimuleren en moet verenigen, niet verdelen.

8.1 BEGRENSEDE FINANCIËLE BIJDRAGE VOOR DE EREDIENSTEN

Meerjarenplannen tot en met 2019 begrenzen de maximale financiële bijdrage van de provincie aan de erediensten. We stellen de provinciale bijdragen wel jaarlijks vast én beperken die in verhouding tot de actuele werkingskosten die de besturen niet door eigen inkomsten kunnen of moeten dekken. Bijvoorbeeld wanneer de geloofsgemeenschap de uitgaven overschrijdt die voorzien zijn in het meerjarenplan.

8.2 AANVRAAG VOOR ERKENNING EXECUTIEF VAN DE MOSLIMS VAN BELGIË

Op 5 november 2015 diende het Executief van de Moslims van België dertien nieuwe aanvragen in bij de Vlaamse overheid om erkend te worden als islamitische geloofsgemeenschap. De Vlaamse Regering beslist over die erkenning na advies van justitie, de gemeente en de provincie. Het advies van de provincieraad kadert in de financieringsplicht van de provincie, overeenkomstig het Eredienstendecreet. Alle andere beoordelingsaspecten van de erkenningsaanvraag behoren tot de bevoegdheid van justitie, de gemeente of de Vlaamse overheid. We verwachten dat de Vlaamse overheid deze aanvraagdossiers, na ontvangst van gunstig advies van de minister van justitie, in het voorjaar van 2017 doorstuurt naar de provincie voor advies.

8.3 TREND NAAR BEPERKTERE FINANCIERING

De provinciale bijdrage voor de Provinciale Instelling voor Morele Dienstverlening Limburg wordt jaarlijks vastgesteld op basis van het budget. De federale reglementering neemt geen meerjarenplannen op. De afgelopen jaren hebben we in herhaaldelijk overleg aangedrongen op een beperking van de financiering door de provincie. Die trend zetten we de volgende jaren voort.

COLOFON

EEN UITGAVE VAN

De deputatie, Herman Reynders, gouverneur-voorzitter;
Frank Smeets, Ludwig Vandenhove, Igor Philtjens,
Erik Gerits, Jean-Paul Peuskens, Inge Moors, gedeputeerden
en Renata Camps, provinciegriffier.

REDACTIE

Inge Verheyen, Daphne Tubée, Ilse Dalemans, Peter Nies,
Ivo Bourguignon, Britta Mulleners, Sara Reymen - copywriter

COÖRDINATIE

Informatie en Communicatie, provincie Limburg

GRAFISCHE ONTWERP, TYPOGRAFIE

Hilde Winters – Grafische Producties,
Informatie & Communicatie, provincie Limburg

VORMGEVING, ZETWERK

Dion Boodts – Grafische Producties,
Informatie & Communicatie, provincie Limburg

FOTOGRAFIE

Robin Reynders – Grafische Producties, provincie Limburg (p. 14-15, 20,
22-23, 25, 27, 30-31,36, 40, 44, 52-53, 96-97, 101, 104-105, 109, 112, 115, 122-123,
133, 136, 138), Jan Castermans/Razzi (p. 19, 69), Luc Daelemans (p. 58-59,
73), Kristof Vrancken (p. 63), Chris Grouwels (p. 64), Paul Reinguin (p. 80-
81), Nathalie Belmans (p. 85), Paul Delaet (Fotografisch Atelier) (p. 88),
Renaat Nijs (p. 95), Hans Put (p. 118)

DRUK & AFWERKING

Drukkerij Paesen – Opglabbeek

OPLAGE

500 ex.

D/2016/5.857/075

